

PROJEKT POPRAWEK

do ustawy z dnia 18 września 2020 r. o zmianie ustawy o ochronie zwierząt oraz niektórych
innych ustaw (druk numer 209)

STANOWISKO ORGANIZACJI OCHRONY ZWIERZĄT

POPRAWKA NR 1

do ustawy z dnia 18 września 2020 r. o zmianie ustawy o ochronie zwierząt oraz niektórych innych ustaw (druk numer 209)

DEFINICJA PSA I KOTA RASOWEGO

W art. 1 pkt 1:

- a) w lit. a w dodanym art. 4 pkt 3a po wyrazach „Unię Felinologii Polskiej” dodaje się średnik oraz wykreśla się wyrazy „lub rejestru rodowodowego uznawanego przez ten związek”;
- b) w lit. b w dodanym art. 4 pkt 10a po wyrazach „Związek Kynologiczny w Polsce” dodaje się średnik oraz wykreśla się wyrazy „albo do zagranicznego rejestru rodowodowego uznawanego przez ten związek”;

UZASADNIENIE

Poprawka ma na celu uszczelnienie możliwości obchodzenia zakazu rozmnażania psów i kotów przez pseudohodowców oraz eliminuje błędy, bowiem Unia Felinologii Polskiej ani Związek Kynologiczny w Polsce nie mają ustalonej procedury „uznawania zagranicznego rejestru rodowodowego”. Rodowód zagraniczny psa lub kota musi podlegać każdorazowej nostryfikacji przez ww. podmioty.

POPRAWKA NR 2

do ustawy z dnia 18 września 2020 r. o zmianie ustawy o ochronie zwierząt oraz niektórych innych ustaw (druk numer 209)

OBOWIĄZEK UTRZYMYWANIA ZWIERZĄT Z ZAPEWNIENIEM IM DOSTĘPU DO ŚWIATŁA DZIENNEGO

W art. 1 pkt 2 po wyrazach „w art. 6 ust. 2” dotychczasową treść oznacza się jako lit. b i dodaje się lit. a w brzmieniu:

„a) w pkt 10 po wyrazach „zachowanie naturalnej pozycji” dodaje się wyrazy „bądź bez dostępu do światła dziennego;”.

W art. 1 pkt 4 dotychczasową treść oznaczoną jako lit. a, oznacza się jako lit. b, dotychczasową treść oznaczoną jako lit. b oznacza się jako lit. c i dodaje się lit. a w brzmieniu:

„1. Kto utrzymuje zwierzę domowe, ma obowiązek zapewnić mu pomieszczenie chroniące je przed zimnem, upałami i opadami atmosferycznymi, umożliwiające swobodną zmianę pozycji ciała, odpowiednią karmę i stały dostęp do wody.”.

Zmiany należy głosować łącznie.

Zmiana powoduje zmianę numeracji art. 1 pkt 4 w poprawce nr 3.

UZASADNIENIE

W obecnym stanie prawnym za znęcanie się nad zwierzętami uznawane jest utrzymywanie zwierząt w niewłaściwych warunkach bytowania, w tym utrzymywanie ich w stanie rażącego zaniedbania lub niechlujstwa, bądź w pomieszczeniach albo klatkach uniemożliwiających im zachowanie naturalnej pozycji (art. 6 ust. 2 pkt 10 u.o.z.). Projektowana zmiana w art. 6 w ust. 2 pkt 10 polega na uzupełnieniu czynności stanowiących utrzymywanie zwierząt w niewłaściwych warunkach bytowania. Odtąd takie działanie będzie polegało na utrzymywaniu zwierząt:

1. bez dostępu do światła dziennego,
2. w stanie rażącego zaniedbania lub niechlujstwa,

3. w pomieszczeniach albo klatkach uniemożliwiających im zachowanie naturalnej pozycji.

Z tą zmianą związana jest także korekta art. 9 ust. 1 ustawy o ochronie zwierząt, wskazująca na zakaz utrzymywania zwierzęcia domowego bez zapewnienia mu dostępu do światła dziennego. Konieczne jest zatem wyeliminowanie tego dualizmu.

Zapewnienie zwierzętom dostępu do światła jest zgodne z obowiązującymi przepisami prawa wspólnotowego oraz ogólnymi wytycznymi weterynaryjnymi, dotyczącymi dobrostanu zwierząt

POPRAWKA NR 3

do ustawy z dnia 18 września 2020 r. o zmianie ustawy o ochronie zwierząt oraz niektórych innych ustaw (druk numer 209)

ZAKAZ UTRZYMYWANIA ZWIERZĄT DOMOWYCH NA UWIEŻI DOPRECYZOWANIE PRZEPISÓW DOTYCZĄCYCH UTRZYMYWANIA ZWIERZĄT DOMOWYCH W KOJCACH

W art. 1 pkt 4:

a) w lit. b, art. 9 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Zabrania się utrzymywania zwierząt domowych na uwięzi w sposób stały.”;

b) w lit. c:

– art. 9 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Wyłącznie w trakcie spacerów ze zwierzęciem domowym dozwolone jest tymczasowe trzymanie go na uwięzi.”.

– art. 9 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Zabrania się wykorzystywania wobec zwierząt kolczatki.”

– art. 9 ust. 5 zdanie wstępne otrzymuje brzmienie:

„5. Trzymanie zwierzęcia w kojcu jest dozwolone, pod warunkiem umożliwienia zwierzęciu niezbędnego ruchu poza kojcem przynajmniej raz na dobę oraz zapewnienia zwierzęciu o wysokości w kłębie:”

– w art. 9 ust. 6 po wyrazach „na każde kolejne zwierzę powiększa się o” dodaje się wyraz „nie mniej niż”;

– w art. 9 po ust. 7 dodaje się ust. 8 w brzmieniu:

„8. Przepisu ust. 5-7 nie stosuje się do podmiotów, o których mowa w art. 4 pkt 25.”.

UZASADNIENIE

Ustawą z dnia 16 września 2011 r. o zmianie ustawy o ochronie zwierząt oraz ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2011 r. Nr 230, poz. 1373) ograniczono możliwość utrzymywania zwierząt domowych w sposób stały na uwięzi do 12 godzin dziennie oraz określono długość uwięzi na minimum 3 metry. Naruszenie powyższych norm stanowi wykroczenie. Kontrola przestrzegania przedmiotowych nakazów następuje z wieloma trudnościami, a utrzymanie zwierząt na łańcuchu nadal pozostaje powszechną, a zarazem niehumanitarną praktyką. Wprowadzenie nakazu budowy kocińców w przypadku konieczności ograniczenia swobodnego poruszania się zwierzęcia po terenie prywatnym poprawi znacznie dobrostan zwierząt domowych.

Od ośmiu lat właściciele gospodarstw domowych zobowiązani są do utrzymywania zwierząt domowych bez uwięzi przez połowę dnia. W związku z powyższym zmiana przepisu na całkowity brak uwięzi nie niesie za sobą kosztów, ani znaczących trudności dla właścicieli zwierząt, natomiast wyklucza omijanie prawa poprzez wykorzystywanie braku możliwości odpowiedniego nadzoru.

POPRAWKA NR 4

do ustawy z dnia 18 września 2020 r. o zmianie ustawy o ochronie zwierząt oraz niektórych innych ustaw (druk numer 209)

PROCEDURA ODEBRANIA ZWIERZĘCIA

W art. 1 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) w art. 7:

a) w ust. 1 pkt 1-3 otrzymują brzmienie:

- w pkt 1 po wyrazach „schronisku dla zwierząt” dodaje się „lub organizacji społecznej, której statutowym celem działania jest ochrona zwierząt.”;
- w pkt 2 po wyrazach „gospodarstwu rolnemu wskazanemu przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) dodaje się „lub prowadzącej gospodarstwo rolne organizacji społecznej, której statutowym celem działania jest ochrona zwierząt.”;
- w pkt 3 po wyrazach „ogrodowi zoologicznemu” wykreśla się słowo „lub” i dodaje „schronisku dla zwierząt lub organizacji społecznej, której statutowym celem działania jest ochrona zwierząt.”;

b) ust. 1a otrzymuje brzmienie:

„1a. Decyzja, o której mowa w ust. 1, podejmowana jest z własnej inicjatywy lub z urzędu, po uzyskaniu informacji od Policji, straży gminnej, prokuratora, sądu, pracownika socjalnego, w rozumieniu ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1507 ze zm.), lekarza weterynarii lub upoważnionego przedstawiciela organizacji społecznej, której statutowym celem działania jest ochrona zwierząt.”;

c) ust. 1c otrzymuje brzmienie:

„1c. W przypadku braku zgody, o której mowa w ust. 1b, lub wystąpienia innych okoliczności uniemożliwiających przekazanie zwierzęcia podmiotom, o których mowa w ust. 1, zwierzę może zostać przekazane innej osobie prawnej lub jednostce organizacyjnej

nieposiadającej osobowości prawnej albo osobie fizycznej, która zapewni mu właściwą opiekę. Czynność przekazania ma charakter nieodpłatny.”;

d) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. W przypadkach niecierpiących zwłoki, gdy dalsze pozostawanie zwierzęcia u dotychczasowego właściciela lub opiekuna zagraża jego życiu lub zdrowiu, policjant, strażnik gminny lub upoważniony przedstawiciel organizacji pozarządowej wpisanej na listę, o której mowa w art. 34e ust. 1, odbiera mu zwierzę, zawiadamiając o tym niezwłocznie wójta (burmistrza, prezydenta miasta), celem podjęcia decyzji, o której mowa w ust. 1. W przypadku odbioru zwierzęcia przez upoważnionego przedstawiciela organizacji pozarządowej wpisanej na listę, o której mowa w art. 34e ust. 1, Policja lub straż gminna, zapewnia asystę przy odbiorze zwierzęcia na jego wniosek.”;

e) po ust. 3 dodaje się ust. 3a w brzmieniu:

„3a. Lekarz weterynarii niezwłocznie przeprowadza badanie zwierzęcia, o którym mowa w ust. 3, w celu rozpoznania ewentualnych chorób, ustalenia planu leczenia oraz jego wdrożenia.”.

W art. 1 pkt 18:

b) w art. 34e ust. 2 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) członkowie organu wykonawczego oraz członkowie organu nadzoru organizacji pozarządowej nie są skazani prawomocnym wyrokiem za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe;”;

c) w art. 34e ust. 2 po pkt 4 dodaje się pkt 5 w brzmieniu:

„5) posiada umowę z lekarzem weterynarii w zakresie gotowości do zapewnienia całodobowej opieki lekarsko-weterynaryjnej dla zwierząt odebranych w trybie art. 7 ust. 1 i 3.”;

Zmiany należy głosować łącznie.

Numeracja zmiany z art. 1 pkt 18 związana jest ze zmianą zawartą w poprawce nr 12.

UZASADNIENIE

Zmiana w zakresie art. 7 ust. 1 pkt 1-3 umożliwia wójtowi (burmistrzowi, prezydentowi miasta) – w przypadku podjęcia decyzji o czasowym odebraniu właścicielowi lub opiekunowi zwierzęcia – przekazanie zwierzęcia pod opiekę nie tylko schronisku dla zwierząt, gospodarstwu rolnemu, czy ogrodowi zoologicznemu, ale również organizacji społecznej, której statutowym celem działania jest ochrona zwierząt. To do decyzji wójta (burmistrza, prezydenta miasta) będzie należało ustalenie najdogodniejszego miejsca, w którym zaniedbane, chore lub skatowane zwierzę będzie przechodziło rekonwalescencję. Regulacja ta pozwoli każdorazowo ocenić, które z miejsc wskazanych w pkt 1-3 będzie w danej sytuacji najbardziej odpowiednie dla odebranego od właściciela zwierzęta. Zaproponowana zmiana może także ułatwić jednostkom samorządu terytorialnego rozwiązywanie problemów powstałych na tle odbierania od jednego właściciela lub opiekuna dużej ilości zwierząt w sytuacji braku wystarczającego miejsca w gminnym schronisku dla zwierząt. W takim przypadku organ wykonawczy gminy będzie uprawniony do przekazania zwierząt organizacjom społecznym, które zapewnią im właściwe warunki bytowe.

Poprawka w zakresie art. 7 ust. 1a upoważnia gminę do zainicjowania postępowania administracyjnego w przedmiocie czasowego odebrania zwierzęcia z własnej inicjatywy lub na podstawie informacji uzyskanych – nie tylko, jak dotychczas, od Policji, straży gminnej, lekarza weterynarii lub upoważnionego przedstawiciela organizacji społecznej, której statutowym celem działania jest ochrona zwierząt, ale także od sądu, prokuratora oraz pracownika socjalnego.

W dotychczasowym stanie prawnym rzeczono organy były pozbawione możliwości samodzielnego inicjowania postępowań administracyjnych w przedmiocie czasowego odebrania zwierzęcia, a to stwarzało liczne trudności. Organ wykonawczy gminy, pomimo posiadanych informacji np. od mieszkańców społeczności lokalnej, nie posiadał instrumentów prawnych do wszczęcia postępowania weryfikacyjnego, ustalającego zasadność odbioru zwierząt. Ponadto zawiadomienia kierowane do wójta (burmistrza, prezydenta miasta) przez inne instytucje państwowe lub samorządowe, niewskazane w dotychczasowym brzmieniu art. 7 ust. 1a ustawy zmienianej, nie pociągały za sobą żadnych skutków prawnych.

Poprawka w zakresie art. 7 ust. 1c zmierza do rozstrzygnięcia sporów interpretacyjnych występujących na tle stosowania art. 7 ust. 1c ustawy o ochronie zwierząt,

przesądzać, że przekazanie zwierzęcia innej osobie prawnej lub jednostce organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej albo osobie fizycznej niż wymienione w art. 7 ust. 1 pkt 1-3 będzie miało charakter nieodpłatny. W konsekwencji koszty utrzymania i koniecznego leczenia w dalszym ciągu będą obciążały właściciela lub opiekuna zabezpieczonego zwierzęcia.

W projektowanej poprawce proponuje się utrzymanie dotychczasowego brzmienia art. 7 ust. 3 ustawy o ochronie zwierząt, z zastrzeżeniem, iż odbioru zwierzęcia w trybie niecierpiącym zwłoki może dokonać organizacja wpisana na listę, o której mowa w dodanym art. 34e ust. 1 ustawy. Zmiana przywraca także uprawnienia Policji i straży gminnej do natychmiastowego reagowania w przypadku stwierdzenia, iż życie i zdrowie zwierzęcia jest zagrożone. Praktyka pokazuje, że uprawnienie tych trzech służb na przestrzeni lat było wykorzystywane w sposób prawidłowy, właściwy i nie wykraczało poza zakres upoważnienia ustawowego. Wskazywane nadużycia podczas odbierania zwierząt, szczególnie te odnoszące się do działań organizacji społecznych, nie mają odbicia w rzeczywistości. Na przestrzeni ostatnich 5 lat za nadużycie procedury z art. 7 ust. 3 ustawy o ochronie zwierząt prawomocnie zostały skazane 2 osoby, co stanowi niewielki procent w porównaniu ze wszystkimi interwencjami podejmowanymi przez te organizacje.

W dodanym art. 34e ust. 2 proponuje się uzależnienie nadania organizacji społecznej kompetencji m.in. do odbierania zwierząt od posiadania zawartej umowy z lekarzem weterynarii w zakresie gotowości do zapewnienia całodobowej opieki lekarsko-weterynaryjnej dla zwierząt odbieranych w trybie art. 7 ust. 1 i 3. W art. 34e ust. 2 w pkt 4 proponuje się dookreślenie przesłanki należytego wykonywania uprawnień mających na celu ochronę zwierząt, w myśl której gwarancją tą ma być poparcie składane przez 5 organizacji społecznych, posiadających status organizacji pożytku publicznego. Zmiana zapewnia partycypację obywateli w rozwój oddolnych inicjatyw mających na celu ochronę zwierząt oraz wzmacnia pozycję organizacji ochrony zwierząt, która ma realizować zadania określone w dodanym art. 34e ust. 1 ustawy o ochronie zwierząt. Prócz omówionych rozwiązań, zgodnie z art. 1 pkt 3 lit. e ustawy zmieniającej, odebrane w trybie art. 7 ust. 3 ustawy zwierzę będzie musiało niezwłocznie zostać przebadane przez lekarza weterynarii w celu stwierdzenia wystąpienia zagrożenia zdrowia lub życia zwierzęcia.

W art. 1 pkt 3 ustawy zmieniającej rezygnuje się z instytucji uprawniającej każdą osobę do odbioru zwierzęcia w trybie administracyjnym, po jedynie telefonicznym poinformowaniu o fakcie policji lub straży gminnej. W myśl art. 1 pkt 3 lit. b przedłożonej

przez Sejm ustawy każda osoba, niezależnie od jej wiedzy umiejętności, stanu zdrowia oraz wieku, mogłaby dokonać władczej ingerencji w sferę własności.

Utrzymanie tego zapisu może doprowadzić do bardzo wielu nadużyć lub nieuzasadnionego zaboru mienia. Należy wskazać, że zaproponowany przepis nie dotyczy tylko zwierząt domowych, ale również zwierząt gospodarskich i dzikich. Ponadto norma prawna z dodanego ust. 3a art. 7 zobowiązuje Policję lub straż gminną do przyjmowania wszelkich zwierząt odebranych w rzeczonym trybie w siedzibie tych instytucji. W ocenie projektodawców komendy Policji, komisariaty lub posterunki obecnie nie są w jakikolwiek sposób przygotowane do przyjęcia zwierząt domowych i gospodarskich oraz przechowywania ich do czasu podjęcia decyzji przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta). Dodatkowo zwierzę w stanie bezpośredniego zagrożenia życia nie powinno trafiać pod opiekę policji lub straży gminnej, lecz pod opiekę lekarza weterynarii, albowiem tylko medyk ten ma kompetencje do postawienia diagnozy i wdrożenia leczenia ratującego życie.

Z badania opinii publicznej wykonanego w 2019 r.¹ wynika, iż 95,2% ankietowanych obywateli i obywaterek uznało, że przedstawiciel organizacji ochrony zwierząt powinien mieć uprawnienie do tego, by w sytuacji niecierpiącej zwłoki, gdy zagrożone jest zdrowie lub życie zwierzęcia, odebrać zwierzę opiekunowi, który się nad nim znęca. 3,4% ankietowanych uznało, że organizacje pozarządowe nie powinny mieć takiego uprawnienia, a 1,4% nie miało w tej kwestii sprecyzowanej opinii. Jednocześnie w ocenach ankietowanych obywateli (obywaterek) przeważały pozytywne oceny treści obecnie obowiązującego art. 7 ust. 3 ustawy o ochronie zwierząt, który reguluje czasowe odbieranie zwierząt opiekunom w sytuacji niecierpiącej zwłoki. 72,9% ankietowanych oceniło treść tego przepisu pozytywnie (zdecydowanie lub raczej).

W odrębnych badaniach ankietowych udział wzięło 49 przedstawicieli (przedstawicielek) organizacji ochrony zwierząt z całego kraju – na ogół mających formę stowarzyszenia (67,4%), w których aktywnych jest poniżej 20 wolontariuszy/wolontariuszek (63,3%) i która podejmuje przynajmniej 20 interwencji rocznie w zgłaszanych przypadkach podejrzenia znęcania się nad zwierzętami przez ich właścicieli lub opiekunów (65,3%)².

83,7% przedstawicieli (przedstawicielek) organizacji ochrony zwierząt wskazało na potrzebę zachowania przez organizacje pozarządowe uprawnienia do czasowego odebrania

¹ badanie opinii publicznej dokonane przez Fundację Czarna Owca Pana Kora w ramach raportu pt. „Filantropii czy złodziej? O czasowym odebraniu zwierząt”. Raport z monitoringu Kraków – Wrocław 2019 publ. <https://czarnaowca.org/wp-content/uploads/Czarna-Owca-Filantropi-Czy-Zlodzieje.pdf>

² badanie opinii publicznej dokonane przez Fundację Czarna Owca Pana Kota w ramach raportu pt. „Filantropii czy złodziej? O czasowym odbieraniu zwierząt”. Raport z monitoringu Kraków - Wrocław 2019, publ. <https://czarnaowca.org/wp-content/uploads/Czarna-Owca-Filantropi-Czy-Zlodzieje.pdf>

zwierzęcia opiekunowi w sytuacji niecierpiącej zwłoki, bez uprzedniej decyzji administracyjnej organu administracji publicznej. Odmiennej opinię wyraziło 10,2% ankietowanych, a 6,1% respondentów nie miało zdania w tej kwestii.

W 2019 r. w ramach dostępu do informacji publicznej objęto monitoringiem 826 losowo wybranych jednostek samorządu terytorialnego, które w latach 2016–2018 orzekały w sprawach dotyczących czasowego odebrania zwierząt. Jak wynika z opublikowanego na podstawie przekazanych przez gminy informacji raportu, organy wykonawcze gmin na ogół orzekały o czasowym odebraniu zwierząt (77,4% – 2016 rok, 79,6% – 2017 rok, 79,6% – 2018 rok). W istotnie mniejszym zakresie postanawiały o odmowie czasowego odebrania lub o umorzeniu postępowania. Organy wykonawcze gmin umarzały postępowanie administracyjne w przedmiocie czasowego odebrania zwierząt opiekunom zasadniczo w trzech sytuacjach: braku przesłanek do wydania decyzji o odebraniu zwierząt, śmierci odebranego zwierzęcia oraz zrzeczenia się przez właściciela własności zwierzęcia w czasie trwania postępowania administracyjnego.

Dane z przeprowadzonego monitoringu uprawniają do stwierdzenia, że obecnie organizacje ochrony zwierząt pełnią podstawową rolę w ochronie zwierząt przed cierpieniem zadawanym im przez właścicieli lub opiekunów.

Organizacje takie są głównym inicjatorem prowadzonych przez organy wykonawcze gmin postępowań administracyjnych w przedmiocie czasowego odbioru zwierząt. W 2016 roku zainicjowały one 64,1% postępowań w tym zakresie, w 2018 roku – 58,3%. Aktywność innych podmiotów (Policja, straż gminna, powiatowi lekarze weterynarii) jest w tym zakresie niewielka. W 2018 roku państwowa inspekcja weterynaryjna rozpoczęła 11,1% postępowań w przedmiocie czasowego obioru zwierząt opiekunom, a straż gminna 5,6%.

Organizacje ochrony zwierząt są także głównym podmiotem, który odbiera opiekunom zwierzęta w trybie art. 7 ust. 3 u.o.z., tj. bez uprzedniej decyzji administracyjnej organu wykonawczego gminy.

Organizacje pozarządowe stały się ważnym ogniwem ochrony zwierząt w Polsce głównie dlatego, że w naszym kraju nie istnieje żaden spójny publiczny system ochrony zwierząt. Instytucje publiczne, takie jak np. Policja czy Inspekcja Weterynaryjna, nie mają narzędzi, aby skutecznie chronić zwierzęta przed znęcaniem się. Tylko w ciągu ostatniego roku z danych organizacji ochrony zwierząt wynika, iż Inspekcja Weterynaryjna i inne służby państwowe oraz samorządowe wielokrotnie prosiły o pomoc w organizacji interwencji organizacje społeczne.

Podstawowym zadaniem Inspekcji Weterynaryjnej w Polsce jest ochrona zdrowia publicznego poprzez ochronę zdrowia zwierząt i zapewnienie bezpieczeństwa produktów pochodzenia zwierzęcego, a także zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt. Ochrona zwierząt, jak wskazuje sama Inspekcja Weterynaryjna w licznych wypowiedziach medialnych, jest jej marginalną częścią. Mimo że ustawa o ochronie zwierząt nakłada na nią w art. 34a bliżej nieokreślone zadanie sprawowania nadzoru nad przestrzeganiem przepisów o ochronie zwierząt, w obecnej formule organizacyjnej instytucja ta nie jest w stanie samodzielnie, szybko i adekwatnie reagować na liczne przypadki niehumanitarnego traktowania zwierząt.

Sektor organizacji pozarządowych ma – w porównaniu z wieloma instytucjami publicznymi – istotną przewagę w licznych aspektach interwencji na rzecz zwierząt. Przedstawiciele organizacji ochrony zwierząt są na ogół dyspozycyjni także w czasie, w którym organy administracji publicznej zwyczajnie nie pracują. Zajmują się zwierzętami na co dzień, więc się ich nie boją, potrafią je pochwyć, przetransportować, mają miejsce do ich przetrzymywania, dysponują wiedzą i doświadczeniem w zakresie tego, gdzie zwierzęta uzyskają najlepszą pomoc weterynaryjną. Są dociekliwi i potrafią wyjść poza schematyczne algorytmy działania instytucji publicznych, więc mają możliwość ujawnienia tego, czego nie widać w sytuacji zwierzęcia na pierwszy rzut oka. Ich aktywność w zakresie ochrony zwierząt jest korzystna dla władzy w kraju, który nie posiada specjalistycznych systemowych służb lub choćby licznych przedstawicieli przeszkolonych w zakresie humanitarnej ochrony zwierząt w istniejących instytucjach publicznych.

Organizacje ochrony zwierząt cieszą się w Polsce zaufaniem społecznym, a ich działalność w zakresie czasowego odbioru zwierząt opiekunom jest oceniana pozytywnie. Obywatele i obywatelki, zgłaszając do organizacji społecznych maltretowane, zaniedbane i cierpiące zwierzęta oczekują, że podmioty te będą wyposażone w skuteczne narzędzia do natychmiastowej poprawy losu tych zwierząt³.

³ D. Karaś, Filantropi czy złodzieje? O czasowym odbieraniu zwierząt. Raport z monitoringu, Kraków–Wrocław 2019, <https://czarnaowca.org/wp-content/uploads/Czarna-Owca-Filantropi-Czy-Zlodzieje.pdf>

POPRAWKA NR 5

do ustawy z dnia 18 września 2020 r. o zmianie ustawy o ochronie zwierząt oraz niektórych innych ustaw (druk numer 209)

OGRANICZENIE W DYSPONOWANIU ZWIERZĘTAMI DOMOWYMI

W art. 1 po pkt 4 dodaje się pkt 4a wprowadzający art. 9b w brzmieniu:

„Art. 9b. Zabrania się:

1. organizowania i uczestniczenia w konkursach, loteriach, aukcjach lub licytacjach, w których zwierzę domowe stanowi nagrodę, jest przedmiotem loterii, aukcji lub licytacji;
2. prowadzenia egzekucji ze zwierząt domowych;
3. sprzedaży i nabywania przedmiotów materialnych i niematerialnych w przypadku, gdy zwierzę domowe stanowi bezpłatne uzupełnienie do sprzedawanego przedmiotu.”;

Zmiana powoduje zmianę brzmienia art. 37 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1 (poprawka nr 11).

UZASADNIENIE

Analizując dotychczasową praktykę w sprawach egzekucji ze zwierząt domowych przez komorników, należy wskazać, iż z reguły kierowanie egzekucji do zwierząt domowych jest jedynie psychologicznym środkiem nacisku na dłużnika. W rzeczywistości wartość ekonomiczna zwierzęcia najczęściej jest nieproporcjonalnie niska w stosunku do wartości emocjonalnej, jaką ma ono dla swojego właściciela.

Zajęcie domowego psa lub kota może być postrzegane jako zachowanie wyjątkowo nieetyczne, a nader często również sprzeczne z przepisami procedury cywilnej. Nie ulega wątpliwości, że oddzielenie zwierzęcia od osób, z którymi przebywa od wielu lat, może być dla niego potencjalnie straszliwym doświadczeniem. Równie wielką traumą może być dla jego opiekunów.

Zgodnie z art. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o ochronie zwierząt, zwierzę nie jest rzeczą, lecz istotą czującą, zdolną do odczuwania cierpienia. Jednocześnie w sprawach

nieuregulowanych w tejże ustawie, do zwierząt stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące rzeczy ruchomych. Właśnie z powodu potrzeby uregulowania stosunków cywilnoprawnych związanych ze zwierzęciem, większość przepisów odnoszących się wprost do zagadnienia nabycia własności zwierzęcia, jego zbycia bądź innej utraty, nakazuje stosowanie przepisów o ruchomościach – ale jedynie odpowiednio, czyli w sposób uwzględniający potrzeby zwierzęcia i jego dobrostan.

W procedurze egzekucyjnej istnieje przepis art. 844¹ kodeksu postępowania cywilnego (dalej k.p.c.), który stwierdza, co następuje:

„Przepisy dotyczące egzekucji z ruchomości stosuje się odpowiednio do egzekucji ze zwierząt, jeżeli nie jest to sprzeczne z przepisami dotyczącymi ochrony zwierząt.”

Lektura wskazanego przepisu pozwala wysunąć kilka wniosków. Po pierwsze, egzekucja wierzytelności pieniężnych ze zwierząt istotnie jest dopuszczalna. Po drugie, stosuje się do niej przepisy dotyczące egzekucji w ruchomości, ale tylko odpowiednio, a nie wprost. Po trzecie – egzekucja jest niedopuszczalna, jeśli miałyby uchybić przepisom dotyczącym ochrony zwierząt, przy czym zauważyć należy, że art. 844¹ k.p.c. ma nieco szerszy zakres przedmiotowy, niż ustawa o ochronie zwierząt – dotyczy on bowiem również zwierząt bezkręgowych, które także mogą mieć wartość ekonomiczną, ale oczywiście mogą podlegać ochronie na mocy innych ustaw, prawa wspólnotowego lub ratyfikowanych umów międzynarodowych.

Mając na uwadze zasady etyczne, należy ustawowo zabronić prowadzenia egzekucji ze zwierząt. Zakaz ten należy ograniczyć jedynie do zwierząt domowych, gdyż w zakresie znaczeniowym słowa „zwierzę” znajduje się olbrzymia ilość gatunków istot, które potencjalnie mogą być obiektem obrotu prawnego. Posługując się przykładem dość skrajnym: trudno jest zakładać, że pająk lub skorpion odebrany właścicielowi na skutek przeprowadzonej licytacji będzie za nim tęsknił. Z całą pewnością nie będą odczuwać dyskomfortu sprzedane w drodze licytacji karpie ze stawu hodowlanego, które mogą mieć wysoką wartość ekonomiczną, a egzekucja potencjalnie zapewni zaspokojenie wierzyciela. Natomiast w przypadku zwierząt o bardziej rozwiniętym układzie nerwowym, zwłaszcza psów, kotów, frotek oraz podobnych zwierząt towarzyszących, można ostrożnie spekulować, że w rażącej większości przypadków odebranie ich dotychczasowemu właścicielowi będzie dla nich olbrzymią traumą – przy oczywistym założeniu, że prawny opiekun się nad nimi nie znącał, nie zaniedbywał ich itd. Zerwanie takiej więzi emocjonalnej jest okolicznością, która wskazuje na naruszenie (choćby nieumyślne) przepisów ustawy o ochronie zwierząt.

Nowelizacja ustawy o ochronie zwierząt, wchodząca w życie z dniem 1 stycznia 2012 roku, miała zabronić sprzedaży zwierząt z niezarejestrowanych hodowli. Handlarze w sposób umiętny obeszli przepisy znowelizowanej ustawy, sprzedając ruchomości, takie jak np.: smycze lub miski, do których dołączają w gratisie psa lub kota. Powyższe obejście obowiązujących przepisów rodzi obowiązek ustawowego zakazu sprzedaży przedmiotów materialnych i niematerialnych, w przypadku, gdy zwierzę stanowi bezpłatne uzupełnienie do sprzedawanego przedmiotu.

Przedłożona poprawka reguluje także zakazanie organizowania i uczestniczenia w konkursach, loteriach, aukcjach lub licytacjach, w których zwierzę domowe stanowi nagrodę, jest przedmiotem loterii, aukcji albo licytacji. Powyższe rozwiązanie zostało zainicjowane ogromnym sprzeciwem obywateli w sprawie aukcji charytatywnych jednej z największych organizacji pozarządowych w Polsce, na których przedmiotami aukcji były żywe zwierzęta. Organizacje związane z ochroną zwierząt apelowały o zaprzestanie opisanych praktyk argumentując, iż jest to działanie nieetyczne. Konkursy lub loterie, w których zwierzęta domowe stanowią nagrodę, przyczyniają się do zwiększenia bezdomności zwierząt w Polsce, gdyż niezadowoleni z żywej nagrody nowi właściciele często porzucają wygrane zwierzę lub oddają je do schroniska dla zwierząt.

POPRAWKA NR 6

do ustawy z dnia 18 września 2020 r. o zmianie ustawy o ochronie zwierząt oraz niektórych innych ustaw (druk numer 209)

DOPRECYZOWANIE REGULACJI W ZAKRESIE ROZMNAŻANIA ZWIERZĄT RASOWYCH

W art. 1 pkt 5, art. 10 a ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. Zakaz, o którym mowa w ust. 2, nie dotyczy psów lub kotów rasowych.”.

UZASADNIENIE

Poprawka ma na celu uniemożliwienie obchodzenia zakazu rozmnażania psów i kotów innych niż rasowe. Pozostawienie brzmienia art. 10 a ust. 6 ustawy o ochronie zwierząt w brzmieniu zaproponowanym przez Sejm, groziłoby sytuacją, w której pseudohodowcy kupowałiby jedną sukę i jednego psa reproduktora posiadające rodowód zarejestrowany w Polskiej Księdze Rodowodowej prowadzonej przez Związek Kynologiczny, a następnie potomstwo z tych rodziców dalej rozmnażali bez żadnej kontroli.

POPRAWKA NR 7

do ustawy z dnia 18 września 2020 r. o zmianie ustawy o ochronie zwierząt oraz niektórych innych ustaw (druk numer 209)

KONKRETYZACJA OBOWIĄZKÓW GMIN W ZAKRESIE ZAPOBIEGANIA BEZDOMNOŚCI ZWIERZĄT ORAZ OPIEKI NAD ZWIERZĘTAMI BEZDOMNYMI

W art. 1 po pkt 6 dodaje się pkt 6a w brzmieniu:

„6a) w art. 11a

a) ust. 2:

- pkt 2-5 otrzymują brzmienie:
 - „2) całoroczną opiekę nad wolnobytującymi kotami, a w szczególności ich dokarmianie oraz sterylizację albo kastrację, po których następuje powrót zwierząt do naturalnego środowiska;
 - 3) wyłapywanie bezdomnych zwierząt;
 - 4) obowiązkową sterylizację i kastrację zwierząt wyłapanych na terenie gminy;
 - 5) określenie warunków i trybu poszukiwania nowych właścicieli dla bezdomnych zwierząt;”;
- pkt 7 i 8 otrzymują brzmienie:
 - „7) wskazanie oraz zapewnienie miejsca w gospodarstwie rolnym dla bezdomnych zwierząt gospodarskich;
 - 8) zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadku zdarzeń losowych, w tym drogowych z udziałem zwierząt bezdomnych, dzikich lub kotów wolnobytujących, w których odnoszą one obrażenia;”;
- dodać pkt 9 i 10 w brzmieniu:
 - „9) określenie zasad i trybu przekazywania bezdomnych zwierząt domowych do schroniska dla zwierząt oraz bezdomnych zwierząt gospodarskich do gospodarstwa rolnego;

10) określenie sposobu i trybu przyjmowania zawiadomień od mieszkańców gminy o bezdomnych zwierzętach oraz o zwierzętach wymagających opieki weterynaryjnej, o których mowa w pkt 8.”;

b) po ust. 8 dodaje się ust. 9 w brzmieniu:

„9. Wójt (burmistrz, prezydent miasta), corocznie do dnia 14 kwietnia, przekazuje właściwemu komendantowi Policji, komendantowi straży gminnej, właściwemu powiatowemu lekarzowi weterynarii, właściwemu staroście powiatowemu oraz organizacjom społecznym, których statutowym celem działania jest ochrona zwierząt, działającym na terenie gminy i powiatu, informację o:

- 1) schronisku dla zwierząt oraz podmiocie wyłapującym bezdomne zwierzęta, z którym gmina zawarła umowę, wraz ze wskazaniem numeru telefonu oraz adresu;
- 2) podmiocie zapewniającym całodobową opiekę weterynaryjną w przypadku zdarzeń losowych, w tym drogowych z udziałem zwierząt bezdomnych lub dzikich, w których odnoszą one obrażenia, wraz ze wskazaniem numeru telefonu oraz adresu;
- 3) pracownikowi gminy odpowiedzialnym za opiekę nad zwierzętami bezdomnymi, wraz ze wskazaniem całodobowego numeru telefonu.”.

UZASADNIENIE

Poprawka zmieniająca przepisy dotyczące obowiązków gmin w zakresie opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności. Proponowane regulacje pozwolą samorządom terytorialnym w sposób bardziej efektywny wykonywać obowiązki ustawowe, usystematyzują procedurę przekazywania zwierząt do schroniska, a także umożliwią stworzenie jednorodnych kryteriów przyjmowania zgłoszeń w zakresie zwierząt bezdomnych i wymagających opieki weterynaryjnej, co ułatwi mieszkańcom gmin podejmowanie stosownych reakcji.

Problemem, który często na przestrzeni lat powodował niemożność pomocy bezdomnym zwierzętom, była niezajomość podstawowych zapisów programów uchwalanych przez rady gmin, dotyczących opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz

zapobiegania bezdomności wśród zwierząt przez Policję, straż gminną oraz lokalne organizacje społecznie, których statutowym celem działania jest ochrona zwierząt. Rzeczone służby nie wiedziały, kto realizuje obowiązek zapewnienia całodobowej opieki weterynaryjnej dla zwierząt poszkodowanych w zdarzeniach losowych, w tym wypadkach drogowych, jaki podmiot wyłapuje bezdomne zwierzęta oraz gdzie one trafiają. Projekt zakłada, że wójt (burmistrz, prezydent miasta) corocznie będzie przysyłał najistotniejsze informacje do służb, które codziennie otrzymują zgłoszenia dotyczące bezdomnych lub rannych zwierząt. Powyższe rozwiązanie znajduje swoje uzasadnienie w art. 33 ust. 3, w zw. z art. 25 ustawy zmienianej w art. 1.

POPRAWKA NR 8

do ustawy z dnia 18 września 2020 r. o zmianie ustawy o ochronie zwierząt oraz niektórych innych ustaw (druk numer 209)

POZBAWIENIE ZWIERZĄT FUTERKOWYCH STATUSU ZWIERZĄT GOSPODARSKICH

W art. 1 pkt 7, w art. 12 po ust. 4b dodaje się ust. 4c w brzmieniu:

„4c. Zabrania się chowu lub hodowli zwierząt futerkowych w postaci lisa pospolitego (*Vulpes vulpes*), lisa polarnego (*Alopex lagopus*), norkę amerykańską (*Mustela vison*), tchórza (*Mustela putorius*), jenota (*Nyctereutes procyonoides*), nutrii (*Myocastor coypus*) i szynszyli (*Chinchilla lanigera*), w celach komercyjnych, w szczególności w celu pozyskania z nich futer lub innych części ciała.”.

W art. 8. W ustawie z dnia 29 czerwca 2007 r. o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich (Dz.U. z 2017 r. poz. 2132) w art. 2 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) królika (*Oryctolagus cuniculus*), utrzymywany w celu produkcji surowca dla przemysłu futrzarskiego, mięsnego i włókienniczego;”;

UZASADNIENIE

Proponowana zmiana jest naturalną konsekwencją wprowadzenia w art. 12 ust. 4c ustawy zmienianej w art. 1 zakazu hodowli zwierząt futerkowych za wyjątkiem królika w celach komercyjnych. W ślad za przyjęciem tego zakazu konieczne jest wyeliminowanie z ustawy o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich zwierząt futerkowych (za wyjątkiem królika), które zgodnie z tą ustawą są zwierzętami gospodarskimi utrzymywanymi w celu produkcji surowca dla przemysłu futrzarskiego, mięsnego i włókienniczego.

POPRAWKA NR 9

do ustawy z dnia 18 września 2020 r. o zmianie ustawy o ochronie zwierząt oraz niektórych innych ustaw (druk numer 209)

SYSTEMY KRĘPUJĄCE BYDŁO PRZY UBOJU RYTUALNYM UWZGLĘDNIENIE WSZYSTKICH ZWIERZĄT

W art. 1 pkt 13, w art. 34 ust. 3 b otrzymuje brzmienie:

„3b. W przypadku, o którym mowa w ust. 3a, nie zezwala się na stosowanie systemów krępujących zwierzęta przez umieszczenie ich w odwrotnym położeniu lub w dowolnym innym nienaturalnym położeniu.”.

UZASADNIENIE

Przepis przyjęty w brzmieniu przez Sejm zabrania stosowania systemów krępujących bydło przez umieszczenie w odwrotnym położeniu lub w dowolnym innym nienaturalnym położeniu. Tymczasem w systemach takich umieszczane są także inne zwierząt np. owce i kozy, które także mogą być podwieszane do góry nogami. Nie ma zatem żadnego uzasadnienia, aby zakaz ten dotyczył jedynie bydła.

POPRAWKA NR 10

do ustawy z dnia 18 września 2020 r. o zmianie ustawy o ochronie zwierząt oraz niektórych innych ustaw (druk numer 209)

ZAKRES WSPÓLDZIAŁANIA PODCZAS NADZORU NAD PRZESTRZEGANIEM PRZEPISÓW USTAWY

W art. 1 pkt 15 lit. a, art. 34a w ust. 3a otrzymuje brzmienie:

„3a. Współdziałanie, o którym mowa w ust. 3, polega na prawie udziału we wszystkich czynnościach nadzorczych, wglądu w dokumentację, sporządzania z nich notatek, kopii lub odpisów.”

UZASADNIENIE

Poprawka zmierzająca do nadania organizacjom współdziałającym z Inspekcją Weterynaryjną podczas prowadzonych czynności kontrolnych analogicznych uprawnień, jakie posiada podmiot na prawach strony w toku postępowania administracyjnego w zakresie dostępu do akt.

POPRAWKA NR 11

do ustawy z dnia 18 września 2020 r. o zmianie ustawy o ochronie zwierząt oraz niektórych innych ustaw (druk numer 209)

ZAKRES PRZEDMIOTOWY ODPOWIEDZIALNOŚCI ZA WYKROCZENIE Z TYTUŁU NARUSZENIA PRZEPISÓW USTAWY O OCHRONIE ZWIERZĄT

W art. 1 w pkt 17, art. 37 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„ 1. Kto narusza nakazy albo zakazy określone w art. 9, art. 9b, art. 10a ust. 1–3, art. 11 ust. 3, art. 12 ust. 1–6, art. 13 ust. 1, art. 14, art. 15 ust. 1–5, art. 16, art. 17 ust. 1–7, art. 18, art. 22 ust. 1, art. 22a, art. 25 lub art. 27 podlega karze aresztu albo grzywny.”;

UZASADNIENIE

Poprawka zmieniająca przepisy określające zakres przedmiotowy odpowiedzialności za wykroczenie z tytułu naruszenia przepisów o ochronie zwierząt ma na celu:

1. poprawienie błędu zawartego w ustawie, zgodnie z którym czyn określony w art. 9 ust. 1 ustawy o ochronie zwierząt, który dotychczas stanowił o bycie wykroczenia, nie będzie penalizowany. W myśl przedłożenia sprawca, który nie stosuje się do obowiązku zapewnienia zwierzęciu domowemu:
 - a. pomieszczenia chroniącego przed zimnem, upałami i opadami atmosferycznymi,
 - b. pomieszczenia umożliwiającego swobodną zmianę pozycji ciała,
 - c. odpowiedniego pokarmu i stałego dostępu do wodynie będzie ponosił jakiegokolwiek odpowiedzialności.
2. uzupełnienie zakresu przedmiotowego art. 37 ustawy o ochronie zwierząt o czyny polegające na organizowaniu i uczestniczeniu w konkursach, loteriach, aukcjach lub licytacjach, w których zwierzę domowe stanowi nagrodę, jest przedmiotem loterii, aukcji albo licytacji oraz sprzedaży i nabywania przedmiotów materialnych i niematerialnych w przypadku, gdy zwierzę domowe stanowi bezpłatne uzupełnienie do sprzedawanego przedmiotu,

3. uzupełnienie zakresu przedmiotowego art. 37 ustawy o ochronie zwierząt o czyny polegające na naruszeniu norm powierzchniowych kojca w sytuacji utrzymywania w nim więcej niż jednego psa.

W uzasadnieniu poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o ochronie zwierząt wskazano, iż korekta art. 37 ust. 1 u.o.z., zawierającego katalog nakazów lub zakazów, których naruszenie stanowi wykroczenie, związana jest z występującym dualizmem. Zdaniem projektodawców utrzymywanie zwierzęcia bez pomieszczenia chroniącego go przed zimnem, upałami lub opadami atmosferycznymi w obecnym stanie prawnym jest zdefiniowane podwójnie: w art. 6 ust. 2 ustawy o ochronie zwierząt, które stanowi przestępstwo w myśl art. 35 ust. 1a ustawy oraz w art. 9 ustawy, które stanowi wykroczenie w myśl art. 37 ust. 1 ustawy. Powyższe twierdzenie jest założeniem błędnym, ponieważ art. 6 ust. 2 pkt 17 stanowi o wystawianiu zwierzęcia domowego na działanie warunków atmosferycznych, które zagrażają jego zdrowiu lub życiu, zaś art. 9 ust. 1 nakłada na właściciela zwierzęcia domowego obowiązek zapewniania mu pomieszczenia chroniącego przed warunkami atmosferycznymi. Norma z art. 6 ust. 2 stanowi niejako kwalifikowaną postać naruszenia art. 9 ust. 1, albowiem warunkuje ona, że niezapewnienie zwierzęciu ochrony przed niekorzystnym działaniem warunków atmosferycznych musi stwarzać zagrożenie dla jego życia lub zdrowia. Jednak nie każde utrzymywanie zwierzęcia w warunkach niezapewniających mu ochrony przed niekorzystnym działaniem warunków atmosferycznych będzie stanowiło dla zwierzęcia zagrożenie zdrowia lub życia. Dla przykładu podać można niewłaściwie skonstruowaną psią budę, w której konstrukcja dachu zawiera liczne braki lub przestrzały. Co prawda opiekun takiego zwierzęcia nie zapewnił mu warunków ochrony przed deszczem, niemniej jednak trudno przyjąć, ażeby warunki te w sposób realny zagrażały jego zdrowiu lub życiu, szczególnie w sytuacji właściwej kondycji psychofizycznej zwierzęcia. Podobna sytuacja występuje na gruncie rzekomego dualizmu występującego zdaniem projektodawcy pomiędzy treścią art. 6 ust. 2 pkt 19 a art. 9 ust. 1 ustawy o ochronie zwierząt. Niezapewnienie odpowiedniego pożywienia i stałego dostępu do wody wyczerpuje znamiona wykroczenia z art. 37 ust. 1 u.o.z., zaś utrzymywanie zwierzęcia bez odpowiedniego pokarmu lub wody przez okres wykraczający poza minimalne potrzeby właściwe dla gatunku wyczerpuje znamiona przestępstwa z art. 35 ust. 1a rzeczonyj ustawy. Ponownie w przypadku uznania danego czynu za przestępstwo należy ustalić, czy niezapewnienie zwierzęciu pokarmu lub wody wykraczało poza minimalne potrzeby właściwe dla gatunku, czy też nie. Z taką sytuacją mamy do czynienia, gdy zwierzę jest skrajnie wychudzone lub odwodnione. Są jednak sytuacje, gdy kondycja psychofizyczna

zwierzęcia jest dobra, a właściciel karmi go np. spleśniałymi resztkami jedzenia lub w okresie letnim nie zapewnia mu stałego dostępu do wody, tylko poi psa w godzinach porannych, a brak wody ujawniany jest wieczorem. W takiej sytuacji niewątpliwie mamy do czynienia z zachowaniem niebezpiecznym dla zwierzęcia, jednak nie stanowiącym przestępstwa w rozumieniu ustawy o ochronie zwierząt, które musi cechować się m.in. umyślnością działania sprawcy. Konieczne jest zatem przywrócenie w art. 37 ust. 1 katalogu nakazów z art. 9 ust. 1, albowiem dualizm, o którym mowa w uzasadnieniu projektu, ma jedynie charakter pozorny.

POPRAWKA NR 12

do ustawy z dnia 18 września 2020 r. o zmianie ustawy o ochronie zwierząt oraz niektórych innych ustaw (druk numer 209)

NADANIE ORGANIZACJOM SPOŁECZNYM, KTÓRYCH STATUTOWYM CELEM DZIAŁANIA JEST OCHRONA ZWIERZĄT, UPRAWNIENÍ OSKARŻYCIELA PUBLICZNEGO W SPRAWACH O WYKROCZENIA OKREŚLONE W USTAWIE O OCHRONIE ZWIERZĄT

W art. 1 ustawy zmieniającej po pkt 17 dodaje się pkt 17a, wprowadzający art. 37f w brzmieniu:

„Art. 37f. 1. W sprawach o wykroczenia, określonych w art. 37, art. 37a, art. 37b, art. 37d lub art. 37e, oskarżycielem publicznym może być organizacja pozarządowa wpisana na listę, o której mowa w art. 34e ust. 1.

2. Udział w sprawie organizacji społecznej, której statutowym celem działania jest ochrona zwierząt oraz która złożyła wniosek o ukaranie, wyłącza Policję od udziału w sprawie.”.

W art. 1 pkt 18

a) w art. 34e ust. 1 w pkt 3 kropkę zamienia się na średnik, po czym po pkt 3 dodaje się pkt 4 w brzmieniu:

„4) występowania w charakterze oskarżyciela publicznego w sprawach o wykroczenia, określone w art. 37, art. 37a, art. 37b, art. 37d lub art. 37e.”.

Zmiany należy głosować łącznie.

UZASADNIENIE

Poprawka przewiduje przyznanie organizacjom społecznym, których statutowym celem działania jest ochrona zwierząt, uprawnienie do samodzielnego wnoszenia do sądu wniosków o ukaranie w sprawach z zakresu ustawy o ochronie zwierząt. W obecnym stanie prawnym organizacje mogą samodzielnie wnieść wniosek o ukaranie jako oskarżyciel posiłkowy, jeżeli w ciągu miesiąca od powiadomienia organu uprawnionego o wykroczeniu

takowy nie zostanie wniesiony przez oskarżyciela publicznego. Nadto przepis art. 17 § 4 Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia umożliwia nadanie organizacjom społecznym uprawnień oskarżyciela publicznego w sprawach, w których stwierdziły popełnienie czynu zabronionego w ramach prowadzonej działalności. Z uwagi na fakt ujawniania przez organizacje społeczne szeregu naruszeń prawa podczas chowu i hodowli zwierząt, a także mając na względzie potrzebę ochrony dóbr szczególnie narażonych na naruszenia ze strony sprawców wykroczeń, zasadnym jest wprowadzenie proponowanej regulacji i ograniczenie tym samym nadmiernej biurokratyzacji związanej z wnoszeniem wniosków o ukaranie w sprawach dotyczących ochrony zwierząt.

Z praktyki wiadomo, że Policja faktycznie nie jest obecna podczas rozpraw sądowych o wykroczenia i nie realizuje w toku procesów swoich ustawowych uprawnień, w tym nie wnosi środków zaskarżenia od wyroków. Podczas rozpraw są obecni za to przedstawiciele organizacji społecznych, których statutowym celem działania jest ochrona zwierząt, wykonujący prawa oskarżyciela posiłkowego. Obowiązek posiadania umowy o współpracy organizacji z radcą prawnym lub adwokatem, jaki obecnie ustawodawca nakłada na organizację wykonującą prawa pokrzywdzonego, daje rękojmię należytego sporządzania wniosku o ukaranie oraz reprezentowania praw zwierząt w toku procesu.

POPRAWKA NR 13

do ustawy z dnia 18 września 2020 r. o zmianie ustawy o ochronie zwierząt oraz niektórych innych ustaw (druk numer 209)

PODMIOTY UPRAWNIONE DO PRZYJĘCIA ZWIERZĘCIA, WOBEC KTÓREGO SĄD ORZEKŁ PRZEPADEK

W art. 1 ustawy zmieniającej po dodanym pkt 17a dodaje się pkt 17b, w którym w art. 38 ustawy zmienianej:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Sąd przekazuje zawiadomienie o prawomocnym orzeczeniu o przepadku zwierzęcia na rzecz organizacji społecznej biorącej udział w postępowaniu lub innej organizacji, której statutowym celem działania jest ochrona zwierząt.”.

b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Przekazanie zwierzęcia, o którym mowa w ust. 1a następuje za zgodą organizacji, której zwierzę ma zostać przekazane.”.

c) w ust. 4 pkt 1-3 otrzymują brzmienie:

- w pkt 1 po wyrazach „schronisku dla zwierząt” dodaje się „lub organizacji społecznej, której statutowym celem działania jest ochrona zwierząt,”;
- w pkt 2 po wyrazach „gospodarstwu rolnemu wskazanemu przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) dodaje się „lub prowadzącej gospodarstwo rolne organizacji społecznej, której statutowym celem działania jest ochrona zwierząt,”;
- w pkt 3 po wyrazach „ogrodowi zoologicznemu” wykreśla się słowo „lub” i dodaje „schronisku dla zwierząt lub organizacji społecznej, której statutowym celem działania jest ochrona zwierząt,”;

UZASADNIENIE

Poprawka zmieniająca przepisy określające zakres podmiotów uprawnionych do przyjęcia zwierzęcia, wobec którego sąd karny orzekł przepadek, ma na celu umożliwienie

przekazywanie zwierząt pod opiekę organizacji społecznych, których statutowym celem działania jest ochrona zwierząt. Organizacje te częstokroć są w stanie zapewnić odbieranemu zwierzęciu indywidualne warunki bytowe oraz zaawansowaną pomoc lekarsko-weterynaryjną, w przeciwieństwie do schronisk dla zwierząt posiadających określony budżet, ponieważ opierają swoją działalność na darowiznach. Ponadto zwierzę, w zakresie którego sąd orzekł przepadek, może zostać wydane do adopcji przez organizację społeczną bez konieczności jego przekazywania do schroniska, co nie tylko oszczędza mu nadmiernego stresu, ale również uwalnia samorząd terytorialny od ponoszenia wydatków związanych z opieką i utrzymaniem zwierzęcia.

POPRAWKA NR 14

do ustawy z dnia 18 września 2020 r. o zmianie ustawy o ochronie zwierząt oraz niektórych innych ustaw (druk numer 209)

REALIZACJA UPRAWNIENIA POKRZYWDZONEGO

W art. 4, § 5 otrzymuje brzmienie:

„§ 5. W sprawach o przestępstwa, których przedmiotem było zwierzę, oraz o przestępstwa, o których mowa w rozdziale XXII Kodeksu karnego, organizacje pozarządowe wpisane na listę, o której mowa w art. 34e ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz.U. z 2020 r. poz. 638 i ...) lub Główny Lekarz Weterynarii, mogą wykonywać prawa pokrzywdzonego. Pełnomocnikiem organizacji pozarządowej wpisanej na listę, o której mowa w art. 34e ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz.U. z 2020 r. poz. 638 ze zm.), może być upoważniony przedstawiciel tej organizacji.”.

UZASADNIENIE

Na gruncie obowiązującej dotychczas ustawy zdarzały się przypadki odmowy dopuszczania do udziału w czynnościach, w tym w rozprawach sądowych, innych osób niż członkowie zarządu organizacji ujawnieni w KRS. W k.p.k. brak jest przepisu analogicznego do art. 87 § 1 i 2 k.p.c., zgodnie z którym pełnomocnikiem strony może być także osoba pozostająca w stałym stosunku zlecenia czy pracownik. Nie sposób jednak uznać, iż jedynie członek zarządu uprawniony do reprezentacji powinien reprezentować organizację społeczną w postępowaniu karnym. W przypadku organizacji o zasięgu ogólnopolskim, przeprowadzających kilkadziesiąt czy kilkaset interwencji rocznie, nie jest możliwe, aby prezes zarządu reprezentował organizację we wszystkich postępowaniach, które zazwyczaj toczą się równolegle w różnych miastach. Wiele organizacji nie zatrudnia pracowników i wszystkie osoby działają na zasadzie wolontariatu. Trudno także wymagać od organizacji, aby ich przedstawicielem była jedynie osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę. Jako przedstawiciela organizacji społecznej należy dopuścić każdą osobę, która legitymuje się stosownym upoważnieniem udzielonym przez zarząd, zgodnie z zasadami reprezentacji danej organizacji. Zazwyczaj są to osoby, które były świadkami zdarzenia i przeprowadziły interwencję. Osobom takim często sądy odmawiają prawa do reprezentowania organizacji z

uwagi na to, że są świadkami w sprawie. Należy jednak pamiętać, że każdy pokrzywdzony w sprawie innej niż dotycząca zwierząt jest jednocześnie świadkiem i stroną. Wie na temat sprawy najwięcej i wiedzę tę wykorzystuje podczas swojej aktywności. Nie ma żadnego powodu, aby nie dopuścić przedstawiciela organizacji społecznej, który jednocześnie jest świadkiem w sprawie, do reprezentowania organizacji.

POPRAWKA NR 15

do ustawy z dnia 18 września 2020 r. o zmianie ustawy o ochronie zwierząt oraz niektórych innych ustaw (druk numer 209)

PRZEPISY PRZEJŚCIOWE DLA POSTĘPOWAŃ KARNYCH I ADMINISTRACYJNYCH PROWADZONYCH NA PODSTAWIE USTAWY O OCHRONIE ZWIERZĄT

Po art. 8 dodaje się art. 8a w brzmieniu:

„Art. 8a. 1. Do postępowań w sprawie odbioru zwierząt, wszczętych i niezakończonych decyzją prawomocną przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe.

2. Do postępowań karnych, w których uczestniczą organizacje społeczne na prawach strony zgodnie z art. 39 ustawy zmienianej w art. 1, wszczętych i niezakończonych decyzją prawomocną przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe.”.

UZASADNIENIE

W przepisie przejściowym przewidziano, że dotychczasowe przepisy odnoszące się do postępowań karnych i administracyjnych pozostających w toku, będą utrzymane w mocy, do czasu zakończenia tych postępowań. Zaproponowana zmiana uzasadniona jest potrzebą zapewnienia podmiotom występującym obecnie w toku tych postępowań w charakterze strony możliwości dalszego w nich udziału, bez konieczności spełniania wymogów z dodanego art. 34e ustawy o ochronie zwierząt. Wiele organizacji wykonujących uprawnienia pokrzywdzonego lub oskarżyciela posiłkowego w sprawach o przestępstwa popełnione na szkodę zwierząt może nie posiadać statusu organizacji pożytku publicznego lub co najmniej dwuletniego doświadczenia w wykonywaniu z ramienia stowarzyszenia lub fundacji zadań wiążących się z ochroną zwierząt.